

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

מ"א.

עין משפט נר מצוה

ק א ב מיי פ"א מהל'
תעניות הלכה ז סג
עשן ג עוש"ש א"ח כ'
מקצב עש"ש כ'
ג מיי פ"ו מהל' כלי
המקדש ה"ל טו':

רב ניסים גאון
אמר ר' אלעזר בר' צדוק
אני מבני סנאה בן בנימין.
פנים אחת חל ט' באב
להיות שבת והדמיונה
לאחר שבת והתענינו בו
ולא השלמנוהו מפני שיום
טוב שלנו הוה. עיקרו
במס' תעניות בפרק ב'
פרקים, זמן עצי הכנים
במס' תעניות בפרק ב'
והעם כשהשעה כ"ו, בה'
באב בני פרושין בן
יהודה. בשבועה בו בני
רכב בן בנימין. והיה יום
טוב של חורש אב יום טוב
שלהן שמבאיין בו בן קרבן
עציו ולפיכך לא השלמנו
במס' תעניות. אמר רב יוסף
לא שמיניא לי הא שמעתי
אמר ליה אביי את אמרתה
ניהלן. כבר פירש' טיבן
של דברים לשבוע.
סליק בבב' מערבין:

רבינו הנגאל

והא דתניא תשעה באב
שחל להיות בערב שבת
היה והביאו לפני ר'
עקיבא ביצה מגולגלת
בלא מלח וגמאח כו'.
קבלה בדינו כי ר'
עקיבא, באותה שעה
מטובין היה, והביאו לפני
ר' עקיבא והרפאים למנועו
ביצה מגולגלת בלא מלח
באחרית היום. ור' יהודה
לא דייקא לפיכך סמך על
מה שראה ולא ידע העיקר
מפני מה עשה כך. ופסח
דההיא שחא יום חמישי
היה, ותמנו דההיא שחא
מלווי מלויה, לפיכך
חל תשעה באב להיות
בערב שבת, וחסירו אב.
באן ראש השנה להיות
בשבת, וכבר פירשנוהו
ביאור זה יפה במס'
תעניות. והא דאמר' בדורו
של ר' גמל' עבדו כרבן
גמל'. ואקשינן והתניא
א"ר אלעזר כ"ד צדוק
אני הייתי מבני סנאה
בן בנימין כו'. ואסיקנא
טעמא דיום טוב שלנו,
ומפני כך לא השלמנו.
הא ערב יום טוב מתענה
ומשלים, בט' באב שחל
להיות בערב שבת. (ור'
מאיר היא) [ו' דברי ר"מ]
דאמר הכי, אבל חכמים
אומרים דרבן גמליאל
אומר מתענה ומשלים.

ביצה מגולגלת. צפי ר"ח קבלה צדיקו כי ר' עקיבא אומה שנה מסוכן היה והביאו לר"ע הרופאים לגמע ביצה מגולגלת באחרית היום ור' יהודה לא דקדק לפיכך סמך על מה שראה ולא ידע העיקר על מה עשה כך ותמוז דהאי שחא תליה מלויה לפיכך חל תשעה באב בערב שבת וחסרו אב וצ"ל ר"ה שבת. (תוס' שא"ר): **אי אתם מודים בתשעה באב.** ור"מ ור"א חמנ שמואל בפרק מקום

שנהגו (פסחים 77 דף טז): **תשעה באב צין השמשות שלו מותר וי"ל דמ"מ ממחיל מצדוד יום לפי שאי אפשר לכיין תחילת הלילה ועוד דר' יוסי סבירא ליה *** צין השמשות כהרף עין ואין אדם יכול לעמוד עליו ואין לפרש דהכי קאמר דהיכא דהפסיק סעודתו דהוי כמו קבלת תענית בשבת דהא לא מצי קביל תענית בשבת עליה ועוד דלמרינן דלפילו יו"כ' דמוספת שלו דלזורייתא שרי לאכול * **אע"פ שצבד הפסיק דלמרינן *** צאיכה רצתי ר' יהודה צן צמירא אזל לנציצין צערצא זומא צבא אזל ריש כנישתא למוני ליה א"ל כבר אכלי ופסקי א"ל אשגמתי עלי דלא לימא גברא צבא הוא דלא אשגמ עלייה אזיל עמיה ומסיק התם דלכל מכל עיגול חד פתיחא ומכל * **מאלל פת אחד ומכל צמית חד כוס: בורדה היה שאין משלימין.** משמע דרצנן דלפילי עליה סברי דלפילו מפסיקין ולקמן למרינן זו דברי ר' מאיר שאמר משום ר' אבא אכל חכמים אומרים מתענה ומשלים אלמא אדרבה לרצנן משלימין ושחא הנהו חכמים דלפילי אדרבי מאיר סברי דמשלימין והכא קאמר מודה לרצנן דלפילי ארצנן גמליאל והנהו סבירא להו דמפסיקין:

מבני סנאה בן בנימין.

סנאה גרסינן ולא גרסינן סנאצ דהכי כתיב צעורא (ב) ועל שם שצנו נקרא צן צנימין דגזי עלי מערכה חשיב ליה צפרק ד' דתענית (דף טז). וכל הנהו דחשיב התם צני ארס צן יהודה צני דוד צן יהודה כולם על שם צצנן ואע"ג דר' אלעזר צן צדוק צהן היה כצמוכה צפרק כל ספוליי המוקדשין (צטורות 77 ל). גזי (ט) רבי אלעזר צר צדוק הוה ליה צוכר וכו' שחא אמו היתה מצנימין או חתנס היה והיה עמיה צנייעתס: **שאני ימים טובים מבריהם** מתוך שמתעניין בו שעות משלימין בו ערביות. והא דלמרינן צסוף פ"ק דר"ה (דף יט). דמימס הכתובים צמגילת תענית אסורין צין לפניהם צין לאחריהם ותנן נמי צמסכת תענית צפרק שני (דף טז): כל הכתובים צמגילת תענית דלא למספד צהון לפניו אסור ולאחריו מותר ועשרה צבא כתיב צנהגו דלא למספד צהון משמע דיו"ט דצדיהס נמי אסור להתענות צו ערביות הני מילי תענית דרשות אכל תענית חוצה כגון תשעה באב מתעניין ור"מ והיכי פשיט לעיל מרבי יוסי דליירי

וכן ערב תשעה באב שחל להיות בשבת אע"פ שאם חל להיות צבול לא יאכל שני תבשילין ולא יאכל צביר ולא ישתה יין עכשיו שהוה שבת אורכל כל צרכו: **בשעתו.** שהיתה שעתו עומדת לו צמלכותו דמלך והדיוט הוה: **מגולגלת.** ללויה רכה: **לרפואה פלכה.** שאין משלימין

תענית ערב שבת: שהוה מפסיק. **סעודה:** מצדוד יום. שצריך לאכול מצדוד יום ומקבל תענית עליו משגמר לאכול ואע"פ שהוה שבת: **אכל.** צלמת: ומה לי ליכנס כשהוה מעונה. כגון שהשלים צערצ שבת תעניתו: ומה לי ללא ממנה כשהוה **מתענה.** שמתחיל תעניתו מצדוד יום: **ואם הסחילו.** שהסחילו להתענות כ' או ל' יום ונכנסו צהן ימי חנוכה או ראש חדש: שאין משלימין. תענית צחוכה וראש חדש להתענות כל היום: **וכן בששעה צבא שחל צע"מ.** נמי אין משלימין: **לנצל אס דצרי.** ולומר משלימין: **הוי אנה דצבר רישא גופא אזיל.** רואה אני צדין וצדת שצריכין אנו להלך אחר דברי הרבאשוס: **ולא היה אדם כו'. אלמא אין משלימין:** צדויו של רבי יוסי. דהוה צבר הכי צצוקה לד"ג וקצבו הלכה צרי יוסי דמותר: **מזני סנאצ צן צנימין.** משפחה היא מצצב צנימין שנפל להן גורל לקרצן עניים צ' צבא צימי עורא ויו"ט היה להס לעולם דמתנן צפרק צמירא דתענית [כו]. לאחר השבת. שהוה עשרה צבא והוי יו"ט שלנו: **טעמא דיו"ט.** הא צצאר ט' צבא הוי משלימין אע"פ שכל ט' צבא הוי ערב יו"ט שלהס ורבי אלעזר צר צדוק צדויו של רצן גמליאל הוה דתניא צדיעה (דף 77 ב): א"ר אלעזר צ' צדוק פעמים הרבה נכנסתי אחר אכל לצית ר"ג: **שאני יום טוב** (ב) דרצנן. כגון האי קרצן עניים הואיל וקל הוה שמתעניין צו לשעות דקדתי והתענינו צו לפיכך משלימין צו ערביות כלומר מותר להשלים ערב אומה יום טוב וליכנס למוכו כשהוה מעונה דהא אפילו צעיקרו מותר להתענות צו קלת היום אכל שבת שאסור להתענות צו קלת לשום תענית אסור נמי להשלים צו ערביות שהמשלים ע"ש מתענה צמקתא שבת: **לא שבע לי הא שמעתי.** דקצב עולא לעיל הלכה כרבי יוסי: **אס אמר ניהלן.** רב יוסף חלה ושכח תלמודו והיה צבי תלמודו מוציקו: **זו דברי ר' מאיר דאמר.** לעיל משום ר"ג מודה היה שאין משלימין וכן ט' צבא שחל להיות ערב שבת אכל חכמים אומרים מתענה ומשלים: **מאי לאו.** חכמים אכולהו קיימי צין אחרונה ופורים צין אעבר שבת ומלאגמתי רב לר' יוסי צלשון חכמים ש"מ הלכה כרבי יוסי: דאי

הגהות הב"ח

(א) גמ' כשהוה מעונה מלא. (ב) זומא וי"ט פ"א ותניא: (ג) ר"ש ר"ה ד"ה שאני יום טוב דבריהם כגון הא"י:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אי אתם מודים וכו' א"ע"ש שכבר הפסיק באמרינו. ע"י תענית (ח) ל ע"צ תוס' ד"ה כל העושה בא"ר באיזה רבתי. צפוק ויגרס כהנן שני:

מוסף רש"י

כסעודת השלמה בשבתו. דלגולגת ה"א במסכת גיטין (פס' ב) ה"א למ"ז מלך והדיוט ומלך, והוא למ"ד מלך הדין, כלומר כשצריך שזו לא מותר למלכותו. לפיכך הוצרך לומר בשעתו צעמ מלך ומקפו, שהיה אורכל הוא וצרי ס' כור סולת כו' (תענית טז). אבל, חמא, כמו אכל שריה (צדאשית ח) ומתרגמין קושטא (עירי ח). צלמת (בבביות כו). **בראשי הדרשים.** דלוקרי מועד (תענית טז). ואם התחילו. שקבעו תענית מקודס לכן ונכנס צן ר"מ, אין מפסיקין. דאע"ג דלוקרי מועד לא כתיב ציה יום שמתה ושמה (שם). שאין משלימין. להתענות כל היום, אלא אולין סמון ערב (שם). שיו"ט שלנו היה. צלמה פריקס (תענית כו). זמן עלי הכהים והס כו' עד צממיה צבא צני פרישע צני דלוקרי, צעשרה צו צני סנאה צן צנימין, שעל ידי מעשה קצבו לכן חכמים להתענה ע"ס ולהציא להתענה וכשמגיע זמן מביאין אותן ומלדיקין אותן על צני המנה אע"פ שהיו שם שאר ע"ס הרבה, משא"כ צשאר ממדני ע"ס דאין מצענין אותן צומן שיש ע"ס אחרים (שם טו). מתענה ומשלים. עד חשכה (תענית יח). הדרן עלך בבב' מערבין

צתענית חוצה על צני צי רב צדיתי צתענית דמשמע דליירי צתענית הרשות וכן משמע צשאלמות * דמייירי צכל תעניות ומנהג נמי דלפילו צתענית הרשות משלימין וצירושלמי נמי אמרינן צמסכת תענית צסס רב הוה אפילו יחד הגזיר על עצמו צע"ש תענית מתענה ומשלים וי"ל דשפיר מוכח לעיל דכיון דלמר ר' יוסי מתענה ומשלים אע"ג דתענית ט' צבא לא דחי שבת ש"מ דצמה שנכנס בשבת כשהוה מעונה לא חשיב כמתענה צצבת וא"כ צתענית הרשות נמי שרי להשלים אכל ערב יום טוב דצדיהס שייך לפלוגי צין תשעה צבא לתענית הרשות דמה שאסור להתענות צערצ ציו"ט דצדיהס לאו משום דחשוב כמתענה ציו"ט דהא לאחריו נמי אסור אף על גב דאין מתענין ציו"ט אלא משום דעשו חזיון ציו"ט דצדיהס שלא יצא להתענות ציו"ט עצמו וכי גזרו צתענית רשות אכל בתשעה צבא גזרו: והלכתא